

KESKKONNAMINISTEERIUM

EL direktiivid ja muud tööstusreovett käsitlevad dokumendid

Kristel Lopsik

Keskkonnatehnoloogia osakond/ peaspetsialist

17.09.2020

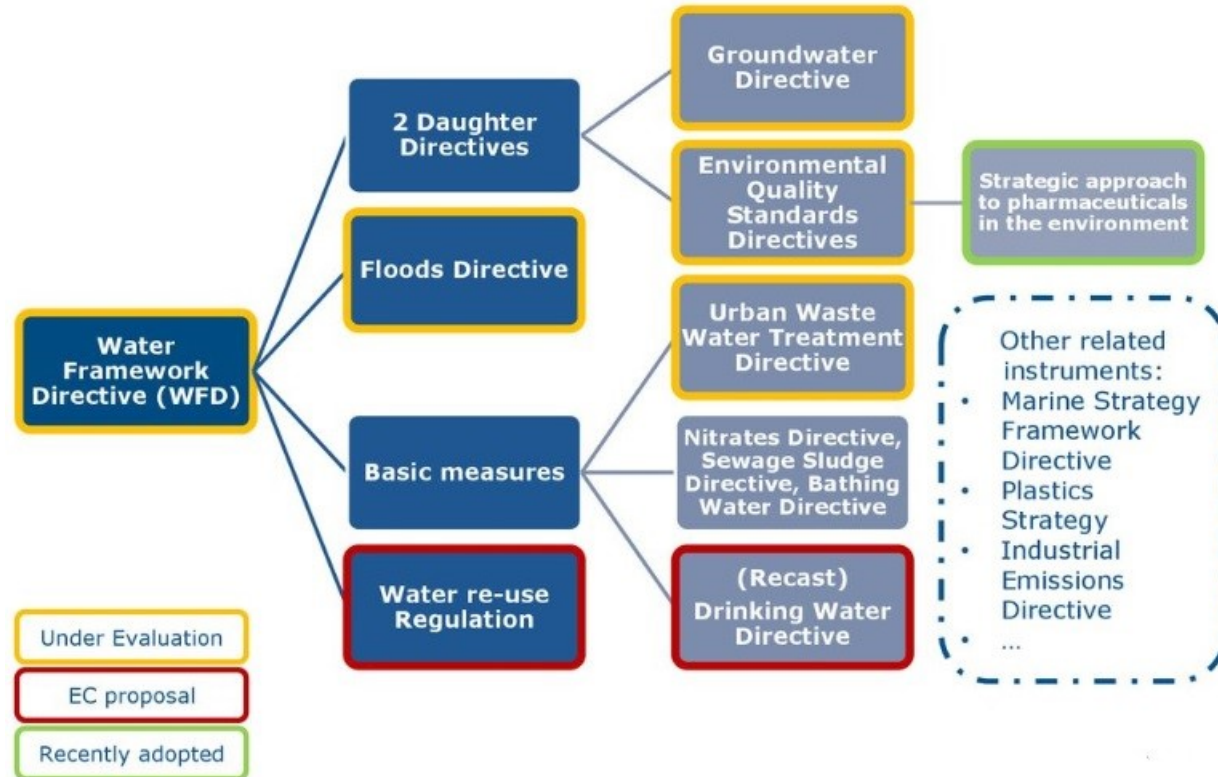
Rohelepe: poliitikasuunad

Rohelepe: veevaldkonnaga seotud tegevuskavad

- Tööstusstrateegia (märts 2020)
- Ringmajanduse 2.0 tegevuskava (märts 2020)
- Talust toidulauani strateegia (kevad 2020, meetmed 2021)
- Bioloogilise mitmekesisuse strateegia (märts 2020, meetmed 2021)
- Säästlikkust edendav kemikaalialane strateegia (suvi 2020)
- Nullsaaste saavutamise tegevuskava (hõlmab õhku, vett ja pinnast, tulemas 2021)
- Suurtest tööstuskäitistest lähtuva reostuse vähendamise meetmete läbivaatamine (2021)

Vee valdkonna õigusaktide ajakohastamine

Allikas: Euroopa Komisjon, 2019

Asulareovee puhastamise direktiivi (91/271/EMÜ) toimivuse hindamine

- Asulareovee puhastamise direktiivi hinnati õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse programmi kohaselt. Hindamise tulemused avaldati 2019. aastal.
- Üldiselt tõhus, kuid mõnede teemade osas vaja olukorda parandada ning ajakohastada, sh tegeleda uute saasteainetega (mikroplast, ravimijäägid), tormiveega, individuaalsete ja alternatiivsete puhastusviiside, tehnoloogilise arenguga jne.
- Käimas direktiivi mõjude hindamine, mille raames analüüsitakse poliitikavalikuid asulareovee puhastamise direktiivi kohandamiseks tuleviku vajadustele. Tegevuskava avaldatud juulis 2020, avalik konsultatsioon kavandatud I kvartalis 2021. Vastuvõtmine

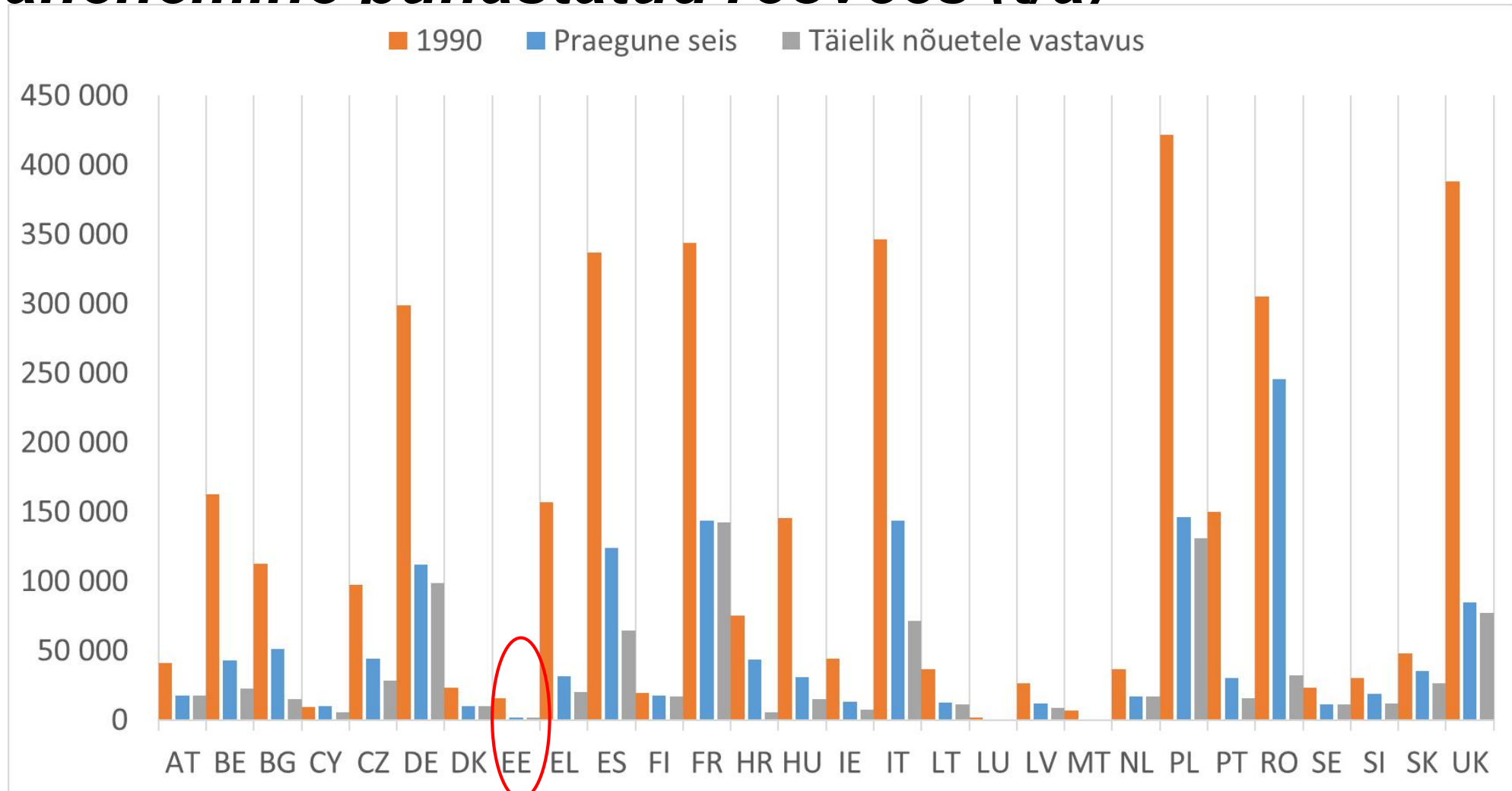
Asulareovee puhastamise direktiivi (91/271/EMÜ) rakendamise hindamine

- Avaldatud 10.septembril 2020, käsitleb 2016. a andmeid.
- Peamised järeldused: rakendamine LR-des erinevas tempos. Peamised takistused rahastus ja kavandamine.
- Asulareovee kogumine ja puhastamine on ELis viimasel aastakümnel paranenud: nõuetele vastavuse määr on kogumise puhul 95 %, sekundaarse ehk bioloogilise puhastamise puhul 88 % ja põhjalikuma puhastamise (fosfori ja lämmastiku eemaldamise) puhul 86 %. Täielikku vastavust asulareovee puhastamise direktiivi nõuetele ei ole siiski veel saavutatud.

Asulareovee puhastamise direktiivi (91/271/EMÜ) rakendamise hindamine

- Liikmesriigid esitasid 2016. aastal andmeid üle 23 600 linnastu kohta, mille inimekvivalent (ie) on 2000 või rohkem. Nendes linnastutes tekkis 612 miljonit ie-d reovett, millest suurem osa oli olmereovesi, kuid mis hõlmas ka tööstusreovett ja äravoolanud sademevett.
- Tööstusreovee osakaal on väike, kuid see võib sisaldada saasteaineid, mida ei eemaldata asulareoveepuhastis tulemuslikult.
- Tekkinud reovee kogus suurenes võrreldes 2014. aastaga 1,5 %.
- Olemasolevate puhastite puhastusvõimsus (783 miljonit ie) on suurem kui praegu tekkiv reoveekogus, et need vastaksid puhastisse jõudvate koguste varieerumisele ning tulevaste vajaduste suurenemisele.

Asulareovee puhastamise direktiivi (91/271/EMÜ) rakendamise hindamine- *BHT vähememine puhastatud reovees (t/a)*

Tööstusheite direktiivi (2010/75/EL) toimivuse hindamine

- Algselt liidetud 7 direktiivi. Hõlmab EL-is üle 50 000 käitise, Eestis on käitised, millel on kehtiv kompleksluba, kokku 239. Ülevõetud 2013. aastast.
- Põhimõtted: integreeritud lähenemine, parima võimaliku tehnika nõuded, erandid heite piirväärtustest kindlatel alustel, regulaarsed käitiste ülevaatused, avalikkuse kaasamine ja informeerimine.
- Toimivuse hindamisega alustatud novembris 2018, praegu käimas mõjude hindamine. Komisjonile esitamine IV kvartal 2021.

Tööstusheite direktiivi (2010/75/EL) toimivuse hindamine

- Mitmed valdkonnad, kus õigusloome poole pealt saaks direktiivi toimivust parandada.
- Parima võimaliku tehnika ja nende kehtestamise osas seni tuvastatud:
 - a) sektorid, mis jäävad väljapoole reguleerimisala põhjustavad endiselt suurt saastatust
 - b) jätkuvalt on vaja vähendada saasteainete heiteid vette
 - c) tugevam seos ringmajandusega
 - d) tugevam seos madalsüsinikumajandusele üleminekuga
 - e) parem koostoime teiste EL-i õigusaktidega

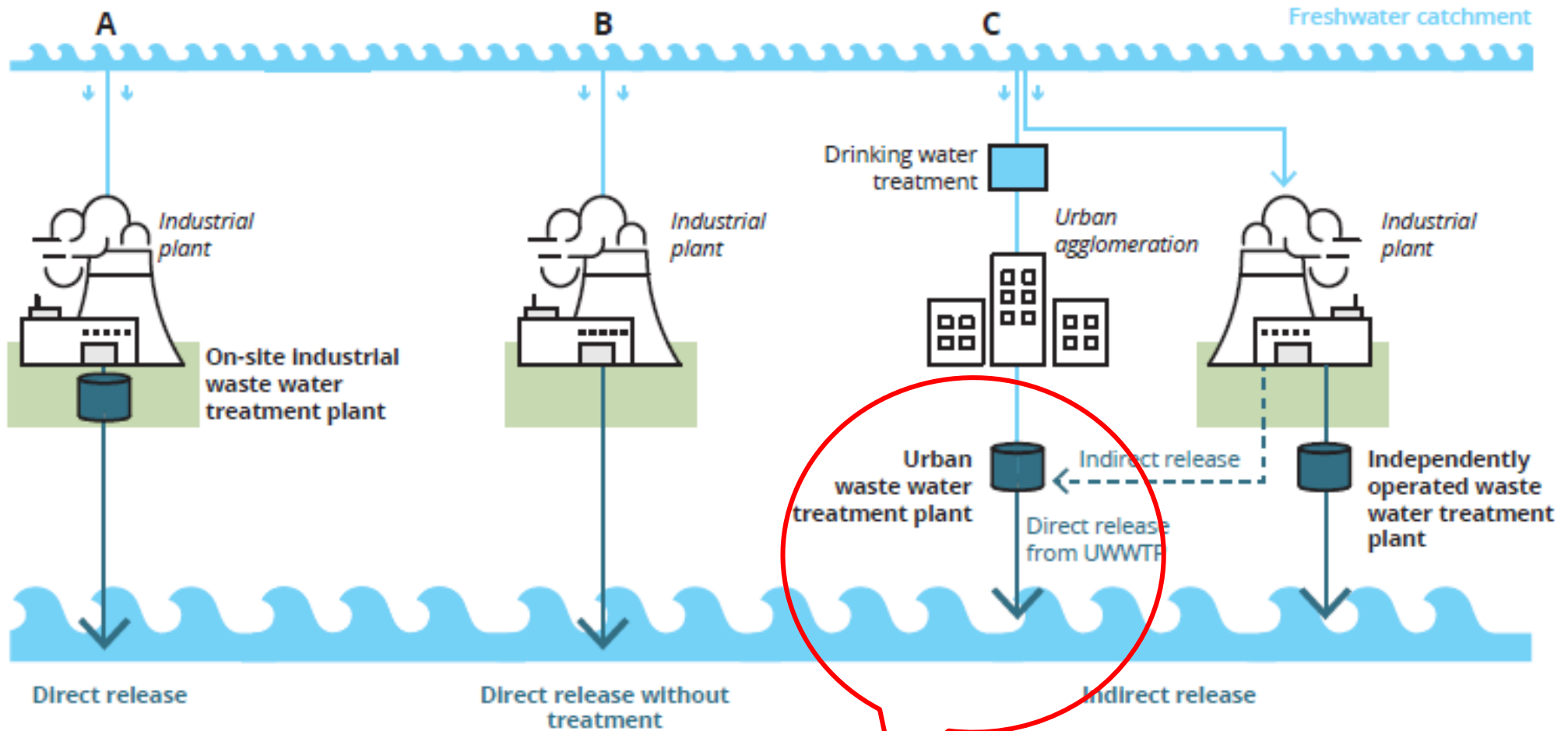
Tööstus ja selle keskkonnamõjude reguleerimine

- Tööstusest tekkiva reovee ja selle käitlemise reguleerimise puhul on oluline eristada tööstusettevõtte (kätise) suurust. Vaid künnisvõimsuste ületamisel reguleeritakse kätiseid tööstusheite seaduse alusel (THS). St et reguleeritakse kogu tootmistegevust, mitte vaid emissioone. Lisaks kohalduvad ka muud eriseadused/eeskirjad.
- Väljapoole THS-i piire rakenduvad muud eriseadused ning nende alusel antavad keskkonnaload (nt veeluba). Keskkonnalubade puhul reguleeritakse pigem emissioone. On ka tööstustegevusi, mille jaoks ei ole keskkonnalube vaja (nt juhitakse reovesi ühiskanalisatsiooni, soojus saadakse kaugküttena vms).
- Igasugune tööstustegevus mõjutab keskkonda, kuid peab eristama kas vähemal või rohkemal määral ja sellest lähtuvalt ka tegevust reguleerima. Tuleb lähtuda ÜVVKSt ja eeskiriadest määrusest nr

Tööstusheite direktiivist ja tööstusheite seadusest

- Käitised, mis ületavad tööstusheite seaduse alusel toodud võimsuseid, peavad omama keskkonnakompleksluba (kompleksluba).
- THS-i järgi on heide välisõhku, vette või pinnasesse **otseselt või kaudselt** väljutatav aine, vibratsioon, soojus või müra. Veeheidet reguleeritakse kohas, kus reovesi/heitvesi väljub käitisest.
 - Kui heide juhitakse vette kaudselt, võib käitisele heite piirväärtust määrates arvestada käitise välise reoveepuhasti mõju tingimusel, et tagatakse keskkonna kui terviku kaitstuse samaväärne tase, saastatus ei suurene ning käitaja järgib ühiskanalisatsiooni juhitavate ohtlike ainete kohta kehtestatud nõudeid.
 - Asula reoveepuhastid (UWWTP) jäävad tööstusheite direktiivi reguleerimisalast välja. THD reguleerimisalal on eraldiseisvad tööstusreoveepuhastid (IOWWTP).

Millal on tööstusreovesi THD regulerimisalas

Jäeb THD-st välja

Allikas: EEA, 2018

Tööstusheite direktiivist ja tööstusheite seadusest

veetehnika koostises määratakse eelkõige järgmiste ainete heite piirväärtused (THS § 46 lõige 2):

- 1) halogeenorgaanilised ühendid ja ained, mis võivad neid ühendeid moodustada veekeskkonnas;
- 2) fosfororgaanilised ühendid;
- 3) tinaorgaanilised ühendid;
- 4) vee kaudu toimivad kantserogeensed, mutageensed või reproduktiivset funktsiooni kahjustavad ained või segud;
- 5) püsivad süsivesinikud ning püsivad ja bioakumuleeruvad orgaanilised toksilised ained;
- 6) tsüaniidid;
- 7) metallid ja nende ühendid;
- 8) arseen ja selle ühendid;
- 9) biotsiidid ja taimekaitsevahendid;
- 10) heljum;
- 11) eutrofeerumist soodustavad ained, sealhulgas eelkõige nitraadid ja fosfaadid;
- 12) ained, mis mõjuvad halvasti hapnikubilansile ning mida on võimalik mõõta bioloogilise hapnikutarbe (BHT), keemilise hapnikutarbe (KHT) või teiste analoogiliste näitajate kaudu;
- 13) veeseaduse § 76 lõike 1 alusel kehtestatud prioriteetsed ained ja prioriteetsed ohtlikud ained.

Lisaks tuleb järgida määrust nr 75 ohtlike ainete juhtimisest

Keskkonnakomplekslubadest ja veeheite reguleerimisest

- Lubade nõuded põhinevad parimal võimalikul tehnikal (BREF viitedokumendid ja nendel põhinevad PVT-järeldused). PVT-nõuete rakendamise tähtaeg on hiljemalt 4 aasta jooksul.
- PVT-nõuded sisaldavad ka tehnoloogiliste ja tehniliste lahenduste juures kohustuslikke heite piirväärtuseid (PVT-SHT). 2020. a seisuga on veeheite reguleeritud 16-s tööstussektoris ning PVT-SHT-d on määratud 15 sektoris.
- BREF-id jagunevad horisontaalseteks (nt keemiatööstuses tekkiva reovee käitlus, emissioonid ladustamisest) ning vertikaalseteks (nt jäätmete põletamine).
- BREF-ide nõuded reovee osas on erinevad: tootmisprotsessi

Keskkonnakomplekslubadest ja veeheite reguleerimisest

- Algamas on uus BREF-ide ülevaatuse tsükkel. Hindamiskriteeriumidena oluline veekasutuse intensiivsus ja tõhusus ning veega keskkonda sattuvate saasteainete mõju kui ka kogus.
- Alates 2015. aastast rakendatakse BREF-ide ülevaatusel võtmeteemade põhimõtteid (Key Environmental Issues), nende hulka loetakse ka saasteained. Eesmärgiks oleks kindlaks teha sektoripõhiselt olulisemad saasteained, et keskenduda nende heidete vähendamisele.
- 2020. aastal lõppes Interregi projekt „HazBREF“, mille tulemusena tehti soovitusi saasteainete ehk kemikaalide paremaks tuvastamiseks ja nõuetega arvestamiseks BREF-ide ülevaatuse raames.

Komisjoni uuringust „*Permitting of emissions to water under the IED. Current practices in Europe*“, 2020

- Tehniline raport abistamiseks liikmesriike veeheidete reguleerimisel ja praktika ühtlustamisel
- Heite piirväärtuste määramine loal (sh kaudse heite korral olmereoveepuhastis või eraldiseisvas tööstusreoveepuhastis), sh mitmete eri päritolu reovee segunemisele ja puhastamisele
- Tööstusheite direktiivi ja vee raamdirektiivi seosed ning erandite andmine

Komisjoni uuringust „*Permitting of emissions to water under the IED. Current practices in Europe*“, 2020

- Enamik liikmesriike järgivad PVT-SHT-sid (peamiselt otseheitele). Mõned uuringus osalenud riigid (AU, FI, UK) reguleerivad veeheidet HPV-dega käitise piiridel, sõltumata sellest kas tegemist on otsese või kaudse heitega.
- Parimate praktikatena toodud:
 - teha kindlaks milliseid saasteaineid vastu võttev puhasti suudab käidelda,
 - eeltöötluste tingimus saasteainete suhtes, mida vastu võttev puhasti ei suuda nõuetele vastavalt käidelda, läheneda juhtumipõhiselt
 - kui võimalik, siis HPV-d määrata kohas kus vesi antakse puhastile üle (kaudne heide)

Komisjoni uuringust „*Permitting of emissions to water under the IED. Current practices in Europe*“, 2020

- Arvestades WFD eesmärke on keeruline seada HPV-sid olukorras kus juhitakse heitvett suublasse, mis pole või on napilt heas seisus, ning olukorras kus ohtlikele ainetele kehtestatud piirväärtused kehtivad elustikule või setetele.
- Saasteainetele, millele pole kehtestatud PVT-SHT-sid, lähenetakse liikmesriikides erinevalt, sõltuvalt kohalikust seadusandlusest. Nt saab paika panna ohtlike ainete piirväärtused ja neid kajastada lubadel nõuetena, nõuda käitajatelt ülevaadet või inventuuri saasteainetest.

KESKKONNAMINISTEERIUM

Aitäh!

Kristel Lopsik

kristel.lopsik@envir.ee

+372 626 2860